

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/38/2016
Identifikačné číslo spisu: 3015200556
Dátum vydania rozhodnutia: 14.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:3015200556.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci navrhovateľa: MUDr. T. C., bytom

X. - X. D., Z., X. XXX/XX, proti odporkyni: Sociálnej poisťovni, ústredie, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8, o starobný dôchodok, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. februára 2016, č. k. 15Sd/138/2015-46, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 29. februára 2016, č. k. 15Sd/138/2015-46, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľ n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

1.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 29. februára 2016, č. k. 15Sd/138/2015-46, podľa § 250j ods. 2 písm. a/ (pre nesprávne právne posúdenie veci) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušil rozhodnutie z 30. júna 2015, č. XXX XXX XXXX 0, ktorým odporkyňa podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z.z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 10. júna 2010.

Podľa odôvodnenia rozsudku krajský súd mal za preukázané, že právoplatným rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia bol navrhovateľovi podľa § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov od 1. mája 1998 priznaný starobný dôchodok, ktorý sa podľa § 94 zákona č. 114/1998 Z.z. o sociálnom zabezpečení vojakov považuje za výsluhový dôchodok, a to aj podľa § 125 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pre vznik nároku na

starobný dôchodok a jeho výšku bolo navrhovateľovi zhodnotené obdobie od 6. septembra 1960 do 30. apríla 1998, z tohto 36 rokov v I. kategórii funkcií a 1 rok v II. kategórii funkcií.

Krajský súd dospel k záveru, že odporkyňa náležite nezistila skutkový stav a vec nesprávne právne posúdila. Pre nárok na starobný dôchodok navrhovateľa odporkyňa nezohľadnila a nezhodnotila ďalšie obdobia zamestnania navrhovateľa, keď po 1. máji 1998 odišiel pracovať z vojenského útvaru a pracoval ako civilný lekár v nemocnici v Bojniciach. Podstatou problému podľa krajského súdu je potreba skúmať podmienky splnenia poistenia nielen v osobitnom ale aj vo všeobecnom systéme spôsobom, aby sa nevytvárala diskriminácia poistencov v osobitnom systéme. Za tým účelom je nutné vypočítať teoretickú výšku dôchodku navrhovateľa, ktorá by patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získal vo všeobecnom systéme. Výsluhový dôchodok navrhovateľa má po dovŕšení dôchodkového veku pre vznik nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia len charakter dávky v starobe. Odporkyňa má teda povinnosť vykonať výpočet dôchodku s prihliadnutím na dobu poistenia v osobitnom systéme a dôchodok navrhovateľovi priznať vo výške, zodpovedajúcej rozsahu poistenia vo všeobecnom systéme.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. Navrhovateľovi náhradu trov nepriznal s odôvodnením, že navrhovateľ si takúto náhradu neuplatnil.

2.

Proti rozsudku krajského súdu podala odporkyňa odvolanie. Namietala, že krajský súd nesprávne právne vec posúdil a nezobral do úvahy vznik nároku na starobný dôchodok a jeho priznanie navrhovateľovi podľa zákona č. 100/1988 Zb. účinného pred 1. januárom 2004. Táto podstatná okolnosť vylučuje možnosť vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok podľa § 26a zákona č. 100/1988 Zb. ako aj vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 65 zákona o sociálnom poistení. V uvedenej súvislosti poukázala na ustálený právny názor Najvyššieho súdu SR uvedený v rozsudku sp. zn. 9So/134/2010 z 24. novembra 2011, ktorý je uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky pod č. R 57/2015 „Okolnosť, že navrhovateľovi bol starobný dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov už raz priznaný, vylučuje možnosť vzniku ďalšieho nároku na taký istý druh dôchodku (starobný dôchodok) podľa neskoršieho zákona o sociálnom poistení. Navrhovateľ však má nárok na zvýšenie starobného dôchodku za doby zamestnania, ktoré neboli zhodnotené pre nárok a výšku starobného dôchodku, pričom o zvýšení rozhodne orgán, ktorý rozhodol o priznaní starobného dôchodku“. Pretože konanie o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok je identické, ako v prípade poistenca, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol rozsudkom sp.zn. 9So/134/2010 z 24. novembra 2011, Sociálna poisťovňa nemôže posúdiť nárok navrhovateľa na starobný dôchodok inak, ako to už posúdila v preskúmanom rozhodnutí. Rozhodnúť o zvýšení starobného dôchodku, ktorý sa za výsluhový dôchodok iba považuje, za obdobie dôchodkového poistenia získané po priznaní starobného dôchodku, je daná právomoc Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia, ktorý navrhovateľovi starobný dôchodok priznal a naďalej vypláca. Preto žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

3.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu žiadal rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Osobitne zvlášť zdôraznil, že rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia mu bol priamo vo výroku rozhodnutia na základe § 91 zákona č. 114/1998 Zb. o sociálnom zabezpečení vojakov priznaný výsluhový dôchodok namiesto starobného dôchodku.

4.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné z iných právnych dôvodov potvrdiť.

Podľa § 491 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Z obsahu spisov, vrátane administratívneho spisu odporkyne je nesporné, že navrhovateľ je od 1. mája 1998 poberateľom starobného dôchodku priznaného podľa § 132 zákona č. 100/1988 Zb., vyplácaným Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia. Pre nárok a výšku starobného dôchodku podľa potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia z 28. júla 2015, navrhovateľovi bola zhodnotená doba vojaka z povolania v I. kategórii funkcií od 6. septembra 1960 do 30. júna 1974, mimosúdna rehabilitácia v I. kategórii funkcií od 1. júla 1974 do 31. marca 1991 a civilné zamestnanie v I. kategórii funkcií od 1. apríla 1991 do 30. apríla 1998.

Dňom 1. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“).

Pred 1. júlom 2002 boli podmienky nároku policajtov na starobný dôchodok upravené v piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. (§§ 132, 133).

Navrhovateľovi ako vojakovi z povolania bol od 1. mája 1998, teda pred 1. júlom 2002 priznaný starobný dôchodok, pričom o priznaní tejto dávky dôchodkového zabezpečenia rozhodol Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia, príslušný podľa § 116 ods. 2 v spojení s § 142 ods. 4 písm. a/ zák. č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

Od 1. júla 2002 sa starobný dôchodok navrhovateľa podľa § 125 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. považuje za výsluhový dôchodok.

Dňom 1. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“).

Podľa § 125 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z. z. starobné dôchodky profesionálnych vojakov, ak ich služobný pomer trval najmenej 15 rokov, na ktoré vznikol nárok podľa doterajších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa od účinnosti tohto zákona považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu účinnosti tohto zákona, ak sú k tomuto dňu vyplácané útvarom sociálneho zabezpečenia ministerstva alebo Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia.

Pokiaľ zákonodarca vo vyššie citovanom ustanovení uviedol, že starobné dôchodky

sa za určených podmienok považujú za výsluhové dôchodky podľa zákona č. 328/2002 Z. z., je zrejmé, že tieto starobné dôchodky sú naďalej starobnými dôchodkami podľa zákona č. 100/1988 Zb. a za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. sa iba považujú, najmä na účely ich zvyšovania za dobu trvania služby. Taký záver vyplýva tak z rozdielnych podmienok vzniku nároku na výsluhový dôchodok a nároku na starobný dôchodok, ako aj z rozdielneho spôsobu výpočtu a výšky starobných dôchodkov priznaných podľa § 22 až 24 v spojení s § 132 a 133 zákona č. 100/1988 Zb. a spôsobu výpočtu a výšky výsluhového dôchodku priznaného podľa § 28 zákona č. 114/1998 Z. z.. Rozlišovanie zákonodarca medzi výsluhovými dôchodkami priznanými podľa zákona č. 114/1998 Z. z. a zákona č. 328/2002 Z. z. a starobnými dôchodkami, priznanými podľa zákona č. 100/1988 Zb., ktoré sú za výsluhové dôchodky iba považované, vyplýva aj zo znenia zákona č. 471/2003 Z. z. o zvýšení výsluhových príspevkov a výsluhových dôchodkov zo sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov v roku 2003 (§ 1 až 3).

Je nesporné, že navrhovateľovi bol starobný dôchodok priznaný podľa zákona č. 100/1988 Zb.. Tento starobný dôchodok mu naďalej patrí a podľa zákona č. 114/1998 Z. z. sa považoval za výsluhový dôchodok a podľa zákona č. 328/2002 Z. z. sa za výsluhový dôchodok naďalej iba považuje.

Na rozdiel od právneho posúdenia veci krajským súdom odvolací súd dospel k záveru, že žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok je potrebné považovať za žiadosť zohľadnenie ďalšej doby zamestnania, ktorá nebola zohľadnená pri priznaní starobného dôchodku (priznaného od 1. mája 1998) je možné posúdiť len podľa § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, t.j. podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003.

Podľa § 143 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v citovanom znení vojak z povolania Československej armády podáva žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia na Vojenskom úrade sociálneho zabezpečenia; to platí aj vtedy, keď žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia podáva občan, ktorý bol vojakom z povolania Česko-slovenskej armády, a iný oprávnený, a rozhodnúť o tejto dávke je príslušný Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia.

O dávkach dôchodkového zabezpečenia profesionálnych vojakov rozhoduje Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia. O pôsobnosti vykonať administratívne konanie vo veci starobného dôchodku v obdobnej právnej veci rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp.zn. 3Komp/1/2016 dňa 11. októbra 2017.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne z 30. júna 2015, č. XXX XXX XXXX 0, vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, preto v súlade s § 219 OSP v spojení s § 492 ods. 2 SSP rozsudok krajského súdu potvrdil.

V ďalšom konaní odporkyňa o žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok od 10. júna 2010 znovu rozhodne, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.) a žiadosť v časti zhodnotenia doby zamestnania od 1. mája 1998 v tzv. civilnom zamestnaní (OUNZ Prievidza, Ministerstvo zdravotníctva SR Bratislava, SZČO, M-KLUB s.r.o., Prievidza, Nemocnica Bánovce 3 súkromná nemocnica s.r.o. Bánovce nad Bebravou, OSBD Prievidza) postúpi na rozhodnutie príslušnému orgánu v súlade s § 142 ods. 4 písm. a/ zák.č.100/1988 Zb., t.j. Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia.

Odvolací súd nepriznal navrhovateľovi podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 492 ods. 2 SSP náhradu trov odvolacieho konania, lebo v odvolacom konaní si takúto náhradu v súlade s § 151 ods. 1 OSP neuplatnil.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.